

flectunt reges et principes; ejus merita toto celebrantur orbe, illum cuncti venerantur fideles, et ut loquitur sanctus Bernardus: *crucis amatorem venerantur, quicumque sunt servi crucis*. Crux tandem est ei gloriatio gloriationum et gloriæ thronus: *gloriatio gloriationum est crux*. Christus Dominus morti proximus clarificari et glorificari postulavit a Patre: *Pater, venit hora, clarifica filium tuum* (Joan. 17). Quomodo tunc Pater æternus Filium clarificavit? eum clarificavit, cum cruci affigi permisit: *clarificat Patrem Filium; quomodo? suffigitur cruci* (S. Hil. 1. 3 de Trin.). Cum maledicitur, conspuitur, alapis percutitur et in cruce moritur Christus, maxima hæc est ejus gloria, tum quia per mortem crucis gloria et honore decoratus fuit in hoc mundo; tum quia per crucis mortem, quam passus est, gloriam immensam et coronam immarcescibilem sui comparavit in cælo: *videmus Jesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum* (Heb. 2, 9). Iisdem autem ferme titulis crux sancto Andreae thronus gloriæ extitit; propter passionem ejus crucis multo honore affectus est in terra et gloriosam assectus est coronam in cælo; unde, ut ait S. Bernardus, Andreas populum eum a crucis morte liberare volentem prohibuit, timens ne crucis gloriam et coronam in cælo sibi præparatam perderet: *prohibuit eos, ne non coronaretur* (ser. 1 S. And.). O quam gloriosa sancto Andreae crux extitit, in qua stans a circumstantibus fuit honoratus, qua meruit, ut eum Ecclesia religiosissime veneraretur, et per quam in cælum ascendere et in eo gloriose coronari valuit! crux ipsi vere thronus gloriæ extitit. O utinam non in divitiis, aut mundi dignitatibus, sed in Christi cruce nostram inquireremus gloriam! utinam crucem viriliter portaremus, omneque mortificationum genus sectaremus, ut coronam gloriæ adipisci mereremur! pro Christo constanter patiamur cum Andrea, ut cum ipso æternæ beatitudinis coronam consequamur. Imitamini Andream, si glorificari cupitis cum Andrea. Si tanta, quæ passus est, supplicia vos terreant, saltem in aliquo pœnarum ejus efficiamini participes; si crucis patibulum ascendere non valeatis, cum ipso saltem jejunate, injurias inimicis condonate, et propter Jesu crucifixi amorem

alicui mentis, vel corporis mortificationi insistite: *inveniamur vel in exiguo committentes passioni ejus*. Dices forte, quod Andreas erat apostolus, quodque tuæ potestatis non est, id omne peragere, quod perfecere Apostoli, qui Christi amici fuere, gratisque abundantioribus irrorari meruere. Jamvero si non in omnibus, saltem in aliquo imitare Andream; vel, ut monet sanctus Bernardus, si quod fecit Andreas, facere non valeas, fac bona, quæ a multis consodalibus et amicis tuis fieri vides. *Si dicis, Andream apostolum esse, nec posse te, qui pusillus es, ejus sequi vestigia: pudeat vel eos qui tecum sunt, non imitari* (ser. 1 S. And.). Vides multos ex amicis, aut ex contributibus tuis, qui orationi vacant, jejuniis corpora sua exsiccant, terrena omnia despiciunt, omnique mortificationem generi insistent; *pudeat eos non imitari*. Tales saltem imitari conemini, ut æternam beatitudinem consequi valeatis. Amen.

DE SANCTO FRANCISCO XAVERIO

CONCIO PRIMA.

Abundetis in omne opus bonum (2 Cor. 19, 8).

Talis morum est corruptio, tantaque hominum perversitas, ut quamplurimi malis, paucissimi vero bonis operibus incumbant, tot sunt, qui se peccati coinquant, tot qui iniquis vacant operibus, ut omnia pene vitia mundum inundare asserat Oseas Propheta: *maledictum, et mendacium, et homicidium, et furtum, et adulterium inundaverunt*; tam paucos etiam reperire est, qui bonis se dedant operibus, ut ne unum quidem agnoscat Vates regius, qui bonorum operum exercitio indulgeat: *non est qui faciat bonum, non est usque ad unum* (Ps. 13, 2). Omne hominum genus lustrare, ut qui bonis et qui malis va-

cent operibus inquiram, mei jam non est muneris; unicum duntaxat intueor Xaverium, qui quidem non solum a malis abstinuit, verum, S. Pauli monitis obtemperans, humilitatis, patientiæ, charitatis, aliarumque virtutum operibus abundavit; *abundetis in omne opus bonum*. Natus est vir ille incomparabilis in Navarræ regno, a parentibus nobilitate fulgentibus, qui eum studiorum causa Parisios miserunt, ubi a sancto Ignatio ad mundi contemptum, voluptatum abnegationem, divitiarum abdicationem, et omnis virtutis amorem vocatus et allectus, ita sub tanti magistri disciplina profecit, ut perfectionis studio se totum dederit, totoque deinceps vitæ suæ tempore altissime pietatis et perfectissimæ sanctitatis operibus incubuerit. Contemplamur et demiremur pia et portentosa opera, quibus zelantissimus et perfectissimus ille vir abundavit. *Ave*.

Sanctus Franciscus Xaverius fuit sancti Ignatii filius, sanctæ Sedis legatus, et Indiarum apostolus: *fuit spiritualis Sancti Ignatii filius*; ejus enim consiliis pioque eius regimini Parisiis se commisit: *fuit sanctæ Sedis legatus*; a summo enim Pontifice Paulo III legati apostolici honore insignitus est: *fuit tandem Indiarum apostolus*; in Indiis enim tot prodigia totque conversiones operatus est, ut harum regionum apostolus dici et esse meruerit: *Orientalium Indiarum apostolus a toto orbe christiano appellatus*. Hic B. Ignatii filii sanctissima peregit opera, quæ ad patris sui honorem, societatisque decus redundarunt. Hic sanctæ Sedis legatus mirabilia multa fecit opera, quæ ad fidelium utilitatem, et Ecclesiæ incrementum profuerunt. Hic tandem Indiarum apostolus, innumera et portentosa complevit opera, quæ ad Dei gloriam, religionisque argumentum cesserunt. Hæc omnia sanctissimi huius viri opera examinavi, consideravi et demiratus sum; spero, quod et ea admirabuntur quicumque illa serio perpendent et attente meditabuntur; ut autem civis clare et perfecte innolescant, enarrabimus singillatim opera quæ sanctus Xaverius fecit ut S. Ignatii filius, ut sanctæ Sedis legatus, et ut Indiarum apostolus. Videbimus 1° opera quæ fecit hic S. Ignatii filius, antequam legati fungeretur officio; 2° opera, quæ fecit

hic legatus, antequam apostoli gauderet titulo; 3° opera quæ fecit hic Indiarum apostolus, antequam exiret de hoc mundo. Ex his quisque facile perspiciet, sanctum Xaverium in omne opus bonum abundasse: *abundetis in omne opus bonum*.

I PARS.

*Bona opera, quæ perfecit S. Xaverius
uti S. Ignatii filius.*

Sanctus Franciscus Xaverius in ipso vitæ spiritualis tyrocinio, et antequam legatum ageret, ardua multa altissimæ perfectionis opera edidit; quæ quidem omnia fuerunt mirabilia, ea potissimum, quæ complevit 1° in mortificationis exercitio; 2° in ægrotorum obsequio; 3° in sacerdotali ministerio.

1. Certum est, quod hostis truculentus est caro, et quod corpus nostrum est implacabilior et perniciosior animæ et perfectionis nostræ inimicus: *nemo gravior domestico adversario* (Ambr. in Ps. 43); propterea contra infensissimum hunc hostem gravibus mortificationibus est decertandum: *luctandum est igitur adversus hujus carnis illecebras*. Hanc luctam valenter suscepit Xaverius; ut primum enim spiritualis militiæ sub sapientissimo patre Ignatio nomen dedit, crudele corpori suo indixit bellum, illudque tot attrivit mortificationibus, ut in hoc genere præclarissimos quosque ponentes superaverit. Vilissimis cibis hostem illum parcissime nutriebat, assiduis et arctis jejuniis illum debilitabat; omni fere carnis, panis, vini et somni usu illum privabat, necnon acerbis flagellationibus ita illum cruentabat, ut sæpe copioso sanguine diffunderet. De illusterrimo illo penitente plerumque narratur, quod adinvento novo mortificationis genere, nodosis funibus ita tibias suas strinxerit, ut nodi, dissecta pelle, cum carne se intexuerint et quasi nudarint. De sancto pontifice Martino refert D. Paulinus, quod tam recte dire stringeretur cilicio, ut ipse Martinus contextus sacco, aut saccus ipsi Martino contextus vide-

retur: *quin et contextus setis cooperitis amictu*. Non dissimiliter Xaverius ita corpus suum funibus strinxerat, ut funes carni contexti viderentur. Incomparabili huic penitenti parum erat jejuniis et flagellis corpus domare; illud insuper ita funibus constrinxit, ut vix incedere et dolores a tali mortificatione causatos tolerare valeret. Ecce hominem vere mirabilem in mortificationis exercitio; *videamus mirabilem in ægrotorum obsequio*.

2. Hoc est alterum bonorum operum quibus, cui se addixit Xaverius; completo enim Parisiis S. Theologiæ curriculo, Venetias se contulit, ubi in xenodochio se totum infirmorum obsequio consecravit; iisque, omnia quæ potuit, charitatis officia impendit. Audierat vir ille piissimus Spiritum Sanctum intus dicentem, quod visitandi sunt infirmi: *non te pigeat visitare ægrotum*, seu, ut explicat Tostatus, *non te pigeat videre, et opem re ac verbis impendere ægrotanti*: ideo *re et verbis* ægrotantibus subvenit, cibos eis porrigendo, lectos versando, medicamenta adhibendo, vulnera alligando, de calamitate aliquid percontando, de patientia orationem habendo, aliaque multa charitatis officia eis exhibendo. Obsequia infirmis præstita ita Christo Domino placent, ut ea non secus ac sibi essent exhibita, largissime compenset unde in tremendo iudicii die his, qui ægrotis inservierunt, tanquam sibi ipsi inservissent, dicit: *Infirmus fui, et visitastis me* (Matt. 25, 36). Et ideo Doctor Seraphicus ait, quod Christus in xenodochiis et infirmariis invenitur, quia scilicet in quolibet infirmo infirmatur et representatur: *Christus in infirmania jacet, ibi angustiat, ibi torquetur; curre et ipsi ministra, ipsi compatere infirmanti* (in *stim. div. am.*). Mirabilis vir S. Franciscus Xaverius Christum inveniebat in oratione, ubi ejus familiari colloquio fruebatur; in sacræ Eucharistiæ receptione, ubi sanctissimo ejus corpore saginabatur, et in cruce, ubi ei associabatur; insuper eum quæsitivè in infirmariis et xenodochiis; eum in persona infirmorum visitavit, illos consolando, dolores illorum leniendo, omniaque ardentioris charitatis officia eis impendendo, in tantum, ut manantem ex orrendo alicujus pauperis ulcere

saniem semel atque iterum suxerit. De B. Basilio narrat S. Gregorius Nazianzenus, quod xenodochium extra urbem Casaream exedificaverit, ubi infirmos frequens invisebat, et leprosorum vulnera lubens osculabatur. *Ne labra quidem vir generosus, et generosis parentibus ortus, nominisque splendore clarissimus, ægrotis admovere gravabatur* (or. de laud. Basil.). At Sanctus Franciscus Xaverius, licet sanguine clarus et nobilitate sua illustris, non solum ægrotos et eorum vulnera osculabatur; horrenda etiam ulcera lingua lambebat, ore sugebat, et fluentem fœulentam sanie hæmorrhoidibus demirata est olim Senensis civitas suam S. Catharinam, quæ loto prius fœtido cujusdam pauperis ulcere, aquam, quæ huic charitatis muneri inservierat, tanquam liquorem exquisitum hauserat; non minus admirandus Xaverius, qui os ulcere horrendo admovit, et manentem inde saniem, veluti pretiosum et suavissimum liquorem suxit et exhausti. O qualia charitatis officia! o quam miranda hujus viri opera in ægrotorum obsequio! Et miranda pariter ejus opera in sacerdotali ministerio.

3. S. Franciscus Xaverius Venetiis Romam perrexit; et inde, visitatis prius sanctorum Petri et Pauli sepulchris, aliisque pietatis christianæ præstitis operibus, Venetias repetiit, ubi sacrum Presbyteratus ordinem ab hujus civitatis Archiepiscopo recepit, eoque characterè insignitus, omnia sancti sacerdotis munia perfectissime adimplevit; ipse etenim magno cum zelo in compitis et plateis prædicavit; ipse Sacramento magno cum cordis affectu ministravit, et augustissimum Missæ sacrificium tanto cum spiritus fervore Deo obtulit, ut præ mentis júbilo, prima die, qua Altissimo sacrificavit, torrentem lacrymarum effuderit, et aliquoties deinde inter sacrificandum extra se raptus, a terra sursum elevatus visus sit. Augustissimum hoc sacrificium tam pie, tam attente, tam ferventer celebrabat, ac si, ut verbis utar Chrysostomi, *in ipsi cælis collocatus, inter celestes illas virtutes medius staret*. Proprium et perfectissimum sacerdotum ministerium est, Deo sacrificium offerre; dicuntur namque sacerdotes, quasi sacra dantes, vel sacrificantes. Ut autem sacerdotes illo digne fungantur ministerio, magna

debet corporis puritate nitere; nam, ut ait S. Hieronymus, *sacerdotalis dignitas clamat puritatem*. Hi etiam debent per actus fidei, amoris, desiderii, aliosque pios cordis affectus ad celebrandum tantum mysterium se præparare, quia ut monet Joannes Gersen, *non homini præparatur habitatio, sed Deo* (de imit. Chr. 4, 5). Debet tandem sacrificium magna cum reverentia et devotione Deo offerre. *Sacerdos factus es?* inquit præfatus author, *vide, ut fideliter et devote Deo sacrificium offeras*. O quam pauci sacerdotes hæc corporis puritate nitent, hanc mentis præparationem adhibent, et cum hac reverentia et devotione Deo sacrificium offerunt! Jamvero S. Franciscus Xaverius tanta corporis puritate polluit, ut illibatam virginitatem semper servaverit; tantam adhibuit mentis præparationem, ut quadraginta dierum spatio sub tugurio latens, ad sacrum prima vica celebrandum se præparaverit; tanta denique reverentia et devotione hoc sacrificium offerre consuevit, ut interdum a nimio spiritus fervore in exstasim raperetur et sursum sublevaretur: *eo devenit, ut in rerum contemplatione deflatus, e terra aliquando sublimis elevaretur, quod illi sacrificanti coram populi multitudine aliquoties evenit* (Brev. Rom.). Ecce aliqua ex bonis operibus, quæ perfecti S. Xaverius, ut Sancti Ignatii filius, antequam legati fungeretur officio. Videamus modo bona opera, quibus abundavit *ut legatus, antequam apostoli titulo insigniretur*.

II PARS.

Bona opera, quæ fecit S. Xaverius ut legatus apostolicus.

Sanctus Franciscus Xaverius Venetiis Roman rediit, quo vocatus est a S. Patre Ignatio, ut quoddam Societati Jesu initium daretur, utque ea in Religionis formam exigeretur; quod ubi peractum fuit, cum Lusitanie rex per suum procuratorem seu nuncium petisset a summo pontifice Paulo III aliquos hujus Societatis religiosos, qui ad Indias pro Indorum

conversione mitterentur, S. Franciscus Xaverius ad hoc munus obeundum, fuit destinatus, et legati apostolici per Indias dignitate insignitus. Ad tantum opus se accegit vir ille sanctissimus, et antequam Goam appelleret, ubi Indiarum apostolus esse cepit, mirabilia explevit opera 1° humilitatis profundæ; 2° paupertatis voluntariæ; 3° charitatis fraternæ.

I. Non omnia percontabor profundissimæ humilitatis exercitia, quibus vacavit novum hic legatus; unum enervabo, quod alia multa includit, nempe quod Roma Goam versus pergens in tam longo itinere non ministrari, sed ministrare voluerit. Ministros ei plures obtulit regis Portugallie Nuncius, rogans et solaciter urgens eum, ut si non omnes, saltem eorum aliquem suo manciparet obsequio: atvero advertens humilis Xaverius, quod *Filius Hominis non venit ministrari, sed ministrare* (Matt. 20, 2), ut magistrum et Dominum suum perfecte imitaretur, oblatos sibi quosque ministros recusavit; imo sive in spiritualibus, sive in corporalibus officiis aliorum sese ministrum præbuit; ipse enim infirmorum confessiones audiebat, sordes eorum extergebat et pannos abluebat; ipse sociis et aliis multis in vilioribus quibusque ministeriis inserviebat; ipse non ut legatum apostolicum, verum ut omnium ministrum se inspiciens, tanta cum sui abjectione servorum et ministrorum se immiscebat officiis, ut dixerit nonnullus hæc indigna esse legato apostolico; quod cum audierit Xaverius, magna cum modestia respondit: *nihil dignus esse humilitate christiana*. S. Paulus apostolus, Doctor Gentium et orbis præceptor, servorum examina non accumulavit, sed Christum Salvatorem imitatus aliorum se ministerio subdidit: *necessitatibus meis*, inquit, et *his quæ mecum sunt, ministraverunt manus istæ* (Act. 20, 34). O christiane, inquit S. Chrysostomus, *tu nisi multos post te servorum greges trahas, turpe putas*: vide Paulum, attende Doctorem Gentium, respice orbis præceptorem et hominem celo dignum, qui aliis innumeris hominibus servire non est dedignatus: *ille orbis præceptor et vir coli plane dignus, servire mortalibus innumerabilibus veritus non est*. O christiani! videte Paulum, nec non Xaverium in-

spicite, attendite hunc legatum apostolicum, cujus tanta exstitit humilitas, ut vilibus quibusque humilitatis ergo se subdidit ministeriis, æstimans *nihil dignius esse humilitate christiana*. O quam mirabilia fuere opera humilitatis ejus! *insuper et paupertatis ejus!*

2. Sæpe sæpius excogitavi, quam diversa in Christi mente pauperum sit divitum sit sors; divitibus enim non nisi mala prophetat; pauperibus vero eterna pollicetur bona. Cum divites alloquitur, ait: *Vae vobis, divitibus* (Matt. 5, 3); cum autem de pauperibus sermonem instituit, ait: *beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est Regnum celorum*; unde, ut ait Augustinus, paradisi ad pauperes, infernus ad divites attingit: *si est Regnum celorum pauperum, restat ut infernus sit divitum*. O quam felices sunt pauperes spiritu, qui propter Christi amorem voluntariam sectati sunt paupertatem! O quam infelices sunt divites, qui divitiis temporalibus nimio cum affectu adhæserunt! ideo quanta felicitas Xaverii, qui Roma profectus, ut Goam adiret, nihil aliud ad sui usum habuit, quam Breviarium et vestem obsoletam; et qui in toto hoc itinere nec domum, nec locum, nec aliquam rem sibi propriam habere voluit; atque ut vilis pauperculus ex emendicatis ubique victitavit. Cum Lusitania transiret, obtulit ei rex Portugalliæ ædem regiam, ut in ea diversaretur; obtulit ei et amplam pecuniam, qua mediante commodius iter perageret; utrumque recusavit, ut cum pauperibus in xenodochiis habitaret, ac tamquam egenus humili mendicatione sibi ad victum et vestitum necessaria quæriraret. O Xaveri! recordare, quod legatus es apostolicus; memento, quod ad Indias legatus mitteris ad instantiam regis potentissimi, qui beneficium percipere censebit, cum oblatas acceptabis pecunias. Adverte, quod grandis tibi restat via, et quod sive in mari, sive in terra veriseris, multa tibi deesse possent; quapropter a tanto rege accipe, quibus, si non opipare, saltem frugaliter et religiose nutriri valeas. Apage: Franciscus paradisum, ut regnum pauperibus debitum inspicit; ideo tamquam peregrinus incedere, et velut egenus quotidiana mendicatione sibi necessaria pro-

curare intendit. O altissimam Xaverii paupertatem, atque *ar dentissimam ejus erga homines charitatem!*

3. Ab instanti, quo Roma profectus est, usque ad instans, quo Goam appulit piis fraternæ charitatis officii incumbere non destitit; nunc enim pueros prima fidei catholice elementa docebat; nunc indurata impiorum corda ferventibus prædicationibus concutebat; nunc familiaribus colloquiis peccatores ad poenitentiam et infideles ad Christi fidem vocabat. Carceres frequens et xenodochia lustrabat; illic mœstos consolabatur, et hic infirmos sublevabat: ubique discurrebat benefaciendo, et ubique pia fraternæ charitatis officia impendebat; unde sanctissimi hujus legati charitatem mire depinxisse videtur Augustinus, dicens: *Charitas alios parturit, cum aliis infirmatur; alios curat ædificare, ad alios se inclinat, aliis blanda, nulli inimica, omnibus mater* (de catechis. rud. 15); ipse etenim, charitatis fraternæ igne succensus, multos Christo parturiebat, cum infirmis infirmabatur, omnes verbis et exemplis ædificare satagebat; ad multos se studiose inclinabat, ut eos versus cœlum sublevaret; blandis colloquiis complures ad Dei obsequium suaviter attrahebat, nulli erat inimicus, et omnes tamquam pia charitativa mater ardentem diligebat, ut omnes ad Christi et cœlestis beatitudinis amorem alliceret. O quanta in uno Xaverio videntur fraternæ charitatis officia! Tanta quidem, ut quidquid potuerit, pro hominibus fecisse videatur. Ut Deus manifestet quantis beneficiis vineam suam, seu animam fidelem affecerit, ait, quod pro ea egerit, quiquid facere debuit: *Quid est, quod debui ultra facere vineæ meæ, et non feci ei?* (Isai. 5). Pro animarum nostrarum salute fecit Deus quiquid juxta infinite sæ sapientiæ leges debuit et potuit. S. Franciscus Xaverius, charitatis fraternæ igne accensus, suo etiam modo omnia quæ potuit charitatis officia hominibus impendit; ipse etenim omnibus se debitorem arbitrabatur; ideoque erga omnes magno charitatis affectu ferebatur, et unicuique omnia quæ poterat charitatis officia præstabat; unde si quæras, quæ legatus ille zelantissimus infirmis, quæ ignaris, quæ peccatoribus, quæ fidelibus

et infidelibus, quæ domesticis et alienigenis, quæ tandem omnibus, cum quibus conversatus est, charitatis officia prestiterit, uno verbo responderi posset, quod omnia præstitit, quæ præstare valuit: *quid potui facere, et non feci?* Ecce opera, quæ S. Xaverius fecit, ut legatus; videamus ea, quibus ut Indiarum et Japoniæ apostolus abundavit: *abundetis in omne opus bonum.*

III PARS.

¶ Bona opera, quæ S. Franciscus Xaverius fecit, ut Indiarum et Japoniæ apostolus.

Tandem S. Franciscus Xaverius Goam appulit, et Indias peragravit, ubi et apostoli nomen meruit, et apostolica munia perfectissime exercuit; omnia autem, quæ ibi peregit bona opera, vix et ipsi cœlestes spiritus valerent: quare aliquid solum dicam de peregrinationibus, conversionibus et miraculis, quæ ibi operatus est: 1. de peregrinationibus, quæ fuere difficillimæ; 2. de conversionibus, quæ innumeræ extitere; 3. de miraculis, quæ fuere maxima.

1. De humano animo scribit Zeno Veronensis, quod *dicto citius, nunc ultra Oceanum est, nunc in cœlos evolat, nunc in abyssiis est, nunc Orientem Occidentemque perlustrat*; (in ps. 129) quo perfecte nostrum delineasse videtur Xaverium, qui ratione variarum peregrinationum, quas brevissimo tempore perfecit, non corporeus, sed totus spiritualis fuisse diceretur; ipse etenim brevissimo temporis intervallo a Goa adivit Cammorinum, a Cammorino Japoniam, e Japonia in Sinarum oras se transtulit: in vastissimis autem illis orbis terrarum spatiis diversa regna et innumeras provincias pedibus semper, et sæpe nudis peragravit: ita ut undecim annorum spatio, quo in his regionibus permansit, undecim leucarum millia peragrasset credatur. Unde si de D. Paulo dicat Chrysostomus, quod, *tamquam pennatus totum docendo pervolavit orbem*; quidni de

Xaverio dicemus, quod, quasi pennatus et alatus fuerit, innumera remotarum illarum regionum loca pervolavit? *Provincias innumeras, pedibus semper, et sæpe nudis peragravit.* Apostolos alloqui videtur Isaias propheta dicens: *ite angeli veloces ad gentem convulsam et dilaceratam, ad populum terribilem, post quem non est alius.* Hæc verba apostolo etiam nostro Xaverio perfectissime conveniunt; ipse etenim fuit angelus, ratione puritatis angelicæ, qua floruit; hic angelus ad Indias se conferens ivit *ad gentem convulsam et dilaceratam*, seu ad Indos a vitiiis et demonibus convulsos et dilaceratos: ivit *ad populum terribilem*, seu ad Indos, qui modo terribili adversus eum inardescentes, venena illi pararunt, sagittis illum petierunt, illumque fluviis et mari pluries naufragum exposuerunt. Ivit tandem ad populum *post quem non est alius*, quia ad terræ usque terminos se contulit; atque hæc omnia loca pervolavit tamquam angelus velox: *ite angeli veloces.* Goam, Cammorinum, Japoniam, Sinas et alia multa regna tanta velocitate peragravit, quanta si fuisset angelus; propterea si de D. Paulo dicat Chrysostomus, quod *mundi regiones omnes, quasi libero a corpore animo pervolavit*; cur de Xaverio Indiarum et Japonum apostolo non dicemus, quod vastissimas illas regiones, *quasi libero a corpore animo*, et quasi esset angelus velocissime peragravit? Non facile percipitur, quæ sit mens regii prophetæ, cum a Deo petit, quod cœlos suos inclinet: *Domine, inclina cœlos tuos et descende* (Ps. 143, 5); qui sunt cœli, quos inclinari postulat? ane hi, qui circa nos voluntur? nequam; si enim inclinarentur versus terram, tota mundi perturbaretur machina: qui ergo sunt cœli, quos inclinari poscit propheta? acutissime respondet Augustinus: *cœli inclinati sunt apostoli humiliati; isti enim cœli enarrant gloriam Dei, et de his cœlis enarrantibus gloriam Dei mox dicitur; in omnem terram exiit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum.* O mirabilem explicationem! o quam perfectissime apostolo nostro Xaverio congruit! Ipse etenim cœlum extitit radiis divinæ gratiæ emicans, virtutum side-

ribus stellatum, miraculis tonans, apostolicisque operibus et trophæis coruscans. Illud cœlum, seu ille apostolus se inclinavit; tanta enim erat sanctitatis conspicuus, ut multi ex barbaris eum, veluti quoddam numen e cœlo delapsum respicerent; eique, tanquam Deo, delubra, aras et victimas obtulissent, nisi ipse se inclinasset et humiliter clamasset, se esse hominem infirmum et non Deum omnipotentem: ecce cœlum inclinatum: ecce apostolum humiliatum; apostolum vero cuius sonus prædicationis exivit usque ad fines orbis terræ: nam ipse *Paravis, Malais, Jais, Aenis, Mindanis, Malacensisibus et Japonibus Evangelium Christi annuntiavit* (Bulla Canoniz.). Hasque et alias multas regiones usque ad fines terræ habitabiles peragravit, et quasi *libero a corpore animo percolavit*. O quam mirabilis extitit hic apostolus in peregrinationibus, quas perfecit, et in conversionibus, quas operatus est!

2. Non credendum, quod Xaverius inutiliter et quasi aërem verberans præfatas regiones percurrerit; eas quippe peragravit peccatorum spinas evellens, verbum Dei seminans, fugans errores, idola subvertens, ex hominibus angelos faciens, et innumeros ad fidem catholicam, necnon ad veri Dei cultum adducens: *fidem Japonice et aliis sex regionibus iniecit, multa centena hominum millia ad Christum in Indiis convertit, magnosque principes, regesque complures sacro fonte expiavit* (Brev. Rom.). Nonnulli authores opinantur, Xaverium trecenta hominum millia sacro baptisate abluisse, et ad Christum convertisse; alii plures, et alii pauciores recensent. Thomas Bosius comparans idololatrias, quos Xaverius ad Christi fidem adduxit, cum catholicis, quos hæretici a vera religione avocarunt, ait: *Xaverium plures Christo aggregasse de idolorum veneratoribus, quam suos traduxerint ad errores quotquot unquam extiterunt hæretici a Servatore passo per decem et sex sæcula*. Heu! quot idololatrarum conversiones a sancto illo Indiarum apostolo operatæ fuerunt. De fratre Martino a Valentia, seraphici Francisci filio et viro vere apostolico fertur, quod cum aliis undecim fratribus ejus sociis in America quater decies dena centena hominum millia baptizaverit; unde

authores hunc Martinum a Valentia, Martino Luthero famoso hæresiarchæ conferentes asserunt, quod plures Martinus a Valentia in America ad Christi fidem converterit, quam Martinus Lutherus in Germania a fide avocaverit. Hoc quidem mirabile; mirabilius autem quod Xaverius *plures Christo aggregavit de idolorum veneratoribus, quam suos traduxerint ad errores quotquot unquam extiterunt hæretici a Christo passo per decem et sex sæcula*. Miremur has idololatrarum conversiones, et aliquid dicamus de miraculis, quæ sanctus operatus est.

3. S. Bernardinus Senensis docet, Christum miracula fecisse *in angelicis spiritibus, in hominibus et in creaturis irrationabilibus* (Tom. 2, serm. 56): miracula fecit *in angelicis spiritibus*, dæmones a corporibus humanis expellendo; *in hominibus*, eos a variis infirmitatibus sanando, variosque mortuos ad vitam revocando; *et in creaturis irrationabilibus*, ut in aëre et in aqua, cum *imperavit ventis et mari, et facta est tranquillitas magna* (Matth. 8). O mirandam Christi potestatem! o Christi bonitatem, qui similem potestatem dedit Xaverio! ipse enim potestate a Christo accepta miracula fecit *in dæmonibus*, quos eos ab idolis ejecit; *in hominibus*, quia multis agris sanitatem, pluribusque mortuis vitam restituit; *in aqua*, quia solo crucis signo multum aquæ marinæ convertit in dulcem; *et in aëre*, quia ipsis barbaris in mari periclitantibus faustos a Deo obtinuit ventos. Alia multa ab ipso facta passim ab authoribus referuntur miracula; a quibus patrandis neque post mortem cessavit: mortuum enim ejus corpus odorem efflabat suavissimum; et licet viva calce per multos menses his obrutum fuerit, penitus incorruptum permansit, purpureoque sanguine manavit, et ubi Malacam delatum est, urbem illam a sævissima peste liberavit. Quo, quanta in cœlo sancti illius sit gloria, facile auspicari quisque potest. S. Hilarius cilicium vocat *habitum prophetalem*, quia cilicium, quo homo penitens vestitur, est inexistens virtutis indicium, et futura beatitudinis prophetia. Non minus convenienter de Xaverii corpore dicere possumus, quod fuit *corpus prophetale*, quia tot

miracula, quæ in hoc corpore, vel ad præsentiam et contactum hujus corporis peracta fuere, sunt prophetia cœlestis beatitudinis et gloriæ præcellentis, qua vir ille sanctissimus in cœlo præfulget. Vel etiam dicendum, quod omnia bona opera, quibus abundavit Xaverius, sive ut S. Ignatii filius, sive ut Apostolicæ Sedis legatus, sive ut Indiarum apostolus, sint certissima eminentis gloriæ, qua fruitur in cœlo, prophetia. Vir ille sanctissimus, ut S. Ignatii filius, mirabilia fecit opera in mortificationis exercitio, in ægrotorum obsequio, et in sacerdotali ministerio. *Ut Sanctæ Sedis legatus*, mirabilia fecit opera humilitatis profunda, paupertatis voluntaria, et charitatis fraternæ. Tandem *ut Indiarum apostolus*, peregrinationes difficillimas, conversiones innumeras, miracula portentosa et alia multa perfecit opera; quæ omnia sunt *opera prophetalia*, quæ Xaverii maximam in cœlo gloriam indicant et prophetant. Jamvero heu! quid nostra prophetant opera? alia quidem infernum, alia purgatorium et alia paradysum. Sunt qui gravibus non timent se implicare criminibus, quorum alii ventri serviunt, alii luxuriæ indulgent, alii avaritiæ adherent, et alii superbia inflantur: hi et alii omnes peccatores, qui mortalibus se inquinant peccatis, ad tartara in æternum cruciandi trahentur, nisi convertantur: *ibunt hi in supplicium æternum* (Math. 25, 46); eorum opera illis inferni supplicia prophetant. Alii sunt, qui a gravibus quidem abinent peccatis; venialibus vero facile indulgent, mentiri non timent, otiosa et vana proferre diligunt, nugis occupari querunt, et in minimis a Dei et Ecclesiæ legibus deficere parvipendunt: hi congregant *lignum, fenum, stipulam*, quibus in purgatorio componetur ignis, quo eorum delicta purgantur; hujusmodi enim opera illius purgatorium prophetant. Sunt tandem alii, qui a peccatis pro viribus abinent, qui misericordiæ et pietatis operibus vacant, qui orationi, piorum librorum lectioni et frequenti Sacramentorum Ecclesiæ perceptioni se occupant; qui tandem quæcumque Dei gloriam, sive salutem spectant, ferventer operantur: hi ibunt in vitam æternam; opera eorum prophetant, quod cœlestem beatitudinem consequentur. Videte

fratres, quid vestra prophetent opera; hucusque forsitan infernum semper prophetaverunt, quia hucusque in statu peccati mortalis commorati estis. O quales prophetae! qui perpetua vobis prophetant mala; tales prophetae pro viribus extinguere contendite; opera vestra mala, seu peccata, quæ æternam prædicunt vobis damnationem, per poenitentiam destruite. Abluite etiam levia quæque delicta, quæ vestram coinquinant animam, et quæ purgatorium ignem vobis prophetant. Bona demum opera perficere satagite; quidquid potest manus vestra, instanter operamini; *abundetis in omne opus bonum*, sicut S. F. Xaverius, ut cum eo æternam beatitudinem assequi mereamini. Amen.

 CONCIO SECUNDA.

Vocatus apostolus (Rom. 1).

Sanctus Xaverius non apostolus simpliciter, sed Indiarum et Iaponiæ apostolus vocatur, quia ibi potissimum verbum Dei disseminavit, miracula multa fecit, innumerosque infideles ad veram Christi fidem et religionem adduxit. Natus est novus ille apostolus non in Galilæa, sed in Navarra; non inter retia, sed inter divitias; non ex patre piscatore, sed ex parentibus nobilitate fulgentibus, qui eum studiorum et educationis causa Parisios miserunt; ubi altissimæ perfectionis viam sub spirituali suo parente S. Ignatio, didicit, et summo spiritus fervore amplexatus est. In Italiam deinde, Lusitaniam, aliasque nonnullas Europæ partes exivit sonus virtutum ejus: ac tandem in fines orbis terræ exiere verba ejus: ad remotissimas enim et vastissimas Indiarum et Japonum regiones se contulit, eas peragravit et in iis luxit virtutibus, miraculis coruscavit, tonavit prædicationibus, totque centena hominum millia ad Deum convertit, ut harum nationum apostolus dici et esse meruerit:

vocatus apostolus. In nascentis Ecclesiae primordio demirata est Antiochia apostolum suum Petrum, Hispania apostolum suum Jacobum, Achaja apostolum suum Andream, Asia Joannem et Æthiopia Mathiam; novissimis autem temporibus, Indiae et Japonia apostolum suum Xaverium audierunt et demiratae sunt. Istius novi apostoli labores hodie enarremus, virtutes manifestemus, privilegia propalemus et elogia pro viribus contexamus. *Ave.*

Christus Dominus, ut ex variis S. Evangelii locis constat, apostolos mundi lumina, sal terræ et amicos suos vocavit: *Vos estis lux mundi. Vos estis sal terræ. Vos autem dixi amicos.* Totus mundus in tenebris ignorantiae sedebat; ideo Christus apostolos velut caelestia lumina delegavit, quorum radiis totus illustraretur orbis. *Vos estis lux mundi* (Matt. 5, 24). Universa humani generis infatuata erat natura et stultorum, seu peccatorum infinitus erat numerus; propterea Christus apostolos tanquam sapientiae suae salem misit, ut eorum mores condiret et infatuatos homines caelesti sapientia repleret. *Vos estis sal terræ* (Matt. 5, 13). Omnes tandem fere homines tum per originale, tum per actualia peccata inimici Dei erant constituti; quapropter Christus apostolos sibi amicissimos esse voluit, ut iis ad peccatores sibi reconciliandos uteretur. *Vos autem dixi amicos* (Joan. 15). Quis non miretur duodecim illos apostolos, qui ut mundi lumina totum terrarum orbem illuminarent; ut sal terræ multa hominibus beneficia impenderunt; et ut Dei amici maxima ab eo privilegia perceperunt? est autem quod miremur novum apostolum Xaverium, qui cum aliis apostolis apostolus fuit, illorumque favores et privilegia participavit; ipse etenim simul cum aliis apostolis fuit 1. lux mundi; 2. sal terræ; 3. amicus Dei. *Ut lux mundi*, populos multos illuminavit. *Ut sal terræ*, eos beneficiis replevit; *et ut amicus Dei*, multos ab eo favores recepit.

I PARS.

S. Franciscus Xaverius fuit lux mundi.

Christus Dominus, qui seipsum mundi lucem vocaverat, eadem qualitate apostolos suos honorat. De seipso dixit Christus *ego sum lux mundi* (Joan. 11); et suis apostolis ait: *vos estis lux mundi*; magna tamen inter utramque hanc lucem intercedit differentia, cum Christus sit lux primordialis, per seipsam lucens et alios illuminans; apostoli vero sunt lux de luce, seu lux a Christo et per Christum lucens: *Christus est lux primitiva; apostoli quasi lumina a Christo derivata* (Hugo card.). Vera autem et miranda mundi lumina extitere omnes apostoli, qui non unam duntaxat, aut alteram civitatem, universum mundum doctrina, virtutibus et miraculis illustrarunt; lux etiam fulgentissima fuit Xaverius, qui variis populis et praecipue Indiis et Japoniae 1. luxit scientia; 2. luxit virtutibus; 3. luxit miraculis.

1. Quicumque ad erudiendos populos vocatur, doctrina vel infusa, vel acquisita pollere debet, *ut potens sit exhortari in doctrina sana, et eos, qui contradicunt, arguere*; atque scientiae lumine in primis fulgere debebant Apostoli, qui, ut ait S. Hilarius, a Christo erant *vocati, ut mundum errorum, vitiorumque tenebris obscuratum luce doctrinae illuminarent*. Et revera si apostoli ignorantiae tenebris fuissent obvoluti, non lux, potius tenebrae mundi extitissent: ideo sicut in principio Deus Soli lucem dedit, ut toti luceret mundo, ita et Christus apostolis scientiae caelestis et evangelicae lumen infudit, ut omnibus populis illuocescere valerent. Eadem prorsus luce superflusus fuit Xaverius, qui non solum acquisita, verum et infusa polluit scientia, qua abstrusas et reconditas quasque Japoniae et Indiarum partes mirabiliter illuminavit, et caecos illos populos perfectissime irradiavit. Innumeri harum regionum populi in densissimis ignorantiae, erroris et idololatriae tenebris

jacebant; diligebant magis tenebras, quam lucem; in via salutis aberrabant et palpabant, ut cæci; Xaverius, quasi novum sidus et quasi sol oriens ex alto, iis mirabili et celesti sua scientia illuxit: ipse illorum populorum fuit Doctor a Deo missus, qui eos prædicationibus, catechesibus, colloquiis familiaribus et publicis disputationibus mirabiliter erudit et illuminavit; vel inspiciendus Xaverius in medio remotarum illarum regionum quasi una ex templi Salomonis basibus, in quibus erant *leones et boves et Cherubim* (3 Reg. 7); ipse namque inter barbaras illic gentes quasi leo generosissimus, charitatis flammam undique spiravit; ipse pariter veluti bos fortis et patiens, labores multos et ærumnas graves, magna cum mansuetudine et patientia portavit; ipse tandem velut Cherubim, scientiæ suæ fulgore reges, principes et innumeros populos illuminavit. *Quibus etiam refulsit virtutibus suis.*

2. Explanavit Christus, quomodo populus potissimum lucere deberent apostoli et viri apostolici, dicens: *sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona et glorificent Patrem vestrum, qui in cælis est* (Matth. 5): quæ verba sic exponit et ponderat Cajetanus; *sic luceat lux vestra*, id est doctrina vestra *coram hominibus* non videntibus cor, nec ea quæ interiori fiunt, *ut videant opera vestra* non mala, nec habentia speciem mali, *et glorificent Patrem vestrum*, O pulcherrimam Christi doctrinam! o quam perfectissime illam professus est Xaverius! ipse enim Goam, Cammorinum, Japoniam, Sinas, aliasque multas regiones non solum scientiæ suæ splendore, verum mirabilibus etiam suis operibus et virtutibus illustravit: non solum hi populi eum audierunt docentem, verum et eum viderunt facientem. Non apprehenderunt in eo vel minimam cujusvis peccati speciem; imo viderunt opera ejus bona, et in eo heroicas omnes virtutes demirati sunt. In eo quasi stupentes talem viderunt abstinentiam, ut sæpe biduo et interdum triduo cibum non sumeret. Tantam in suo Apostolo intuiti sunt carnis mortificationem, ut corpus ejus præ nimio onere quasi fatisceret. Tantus ei inerat puritatis amor, ut virginitatem illasam per-

petuo servaverit. Talis ejus erat obedientia, ut per unicam vocalem I pater Ignatius eum ad nutum movere, eumque ad extremas usque orbis oras mittere potuisset. Paupertatem tantam coluit, ut Breviarium et vestis obsoleta totam suam suppellectilem constituerent. Humilitate tandem, mansuetudine, charitate et aliis omnibus virtutibus ita præfulsit, ut mihi figuratus videatur Xaverius per candelabrum illud, in quo erant lucernæ septem, ut lucent ex adverso, de quo sic habetur Exodi 25. *Facies candelabrum ductile ex auro purissimo; facies et lucernas septem, et ponas eas super candelabrum, ut luceant ex adverso*: Xaverius enim fuit quasi *candelabrum ex auro purissimo*, ratione sanctitatis et vitæ suæ purissimæ; in hoc candelabro septem fuere lucernæ, seu tres virtutes theologicæ et quatuor cardinales, ad quas cuncta penitus virtutes reducuntur; ipse autem septem illarum virtutum fulgore hominibus illuxit *ex adverso*, quia illuxit peccatoribus, qui aversi erant a Deo. Per fidem illuxit infidelibus et idololatris; per spem præsumtuosis et desperatis; per charitatem invidis et obduratis. Superbos irradiavit per humilitatem; avaros, per paupertatis amorem; gulosos, per abstinentiam; iracundos, per mansuetudinem, et desides, per Spiritus Sancti fervorem, quo agitabatur: hæc autem omnes virtutes fuere quasi faces, et quasi lucernæ ardentes, quibus ita affulsit, ut supra trecenta hominum millia, ab ignorantia, erroris et peccati tenebris eduxerit, et ad lumen veritatis et evangelii adduxerit. O quam perfectissime luxit Xaverius virtutibus quas coluit! *et miraculis quæ edidit.*

3. A nobis exigit Christus, quod lucernas ardentes in manibus gestemus: *lucernæ ardentes in manibus vestris* (Luc. 12, 35); hæc lucernæ ardentes sunt virtutes animam *pulchrificantes*, ut ait S. Vincentius Ferrerius, easque lucernas in manibus portare debemus, quia, ut aliis luceamus, ad opus nos accingere et virtutum operibus incumbere necesse est. Jamvero præter has virtutum lucernas, alias in manibus portarunt apostoli, nempe miracula, quæ, potestate sibi a Deo tradita, operati sunt; hæc fuere quasi faces, quibus fidei mysteria manifestarunt, quibusque

homines illuminarunt et in fide confirmarunt. Unde D. Augustinus miracula vocant splendida et lucida: *splendor miraculi*, quia miracula sunt lucernæ, quibus Sancti splenderunt et hominibus illuxerunt. Has autem lucernas manibus gestavit novus apostolus Xaverius, qui cæcos illuminavit, ægros sanavit, mortuosque plurimos ad vitam revocavit. His populis illucescebat Xaverius doctrina et virtutibus, quibus affluebat; cum autem hæc ad fugandas errorum tenebras et ad suos auditores convincendos non sufficiebant, miraculis sua dicta confirmabat, et *splendor miraculi* eos penitus illustrabat. Postquam Christus in cælum ascendit, apostoli *predicaverunt ubique*, *Domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis* (Marc. 16, 10); illi prædicationibus suis populos docebant et illuminabant; hinc prædicationum Deus addebat lucem miraculorum, qua perfectius et clarius populi illustrabantur. Quod contigit apostolis, contigit et Xaverio; populi enim audientes doctrinam ejus et videntes portentosa virtutum ejus exempla mirabantur, attamen sæpe non convertabantur; deinde sequebantur et superveniebant miracula, quibus quasi facibus, omnino illustrabantur et ad fidem christianam amplectendam adducebantur. O quam perfectissime populis illuxit Xaverius! et o utinam omnes prædicatores, pastores et superiores suis auditoribus, oculis et subditis similiter illucescerent! Heu, quod conversiones in mundo fierent, si hi qui præsent, et a Deo constituti sunt, ut aliis luceant, illos si non miraculis, doctrina saltem et virtutibus illuminarent! *Unus profecto Paulus*, inquit Chrysostomus, *tam multos ad Dei attraxit notitiam. Si omnes essemus hujusmodi, quos terrarum orbis attrahere et ipsi possemus?* Heu! *si nos essemus hujusmodi*; si Paulum, si Xaverium imitaremur: si vos pastores, si vos prædicatores, si vos patrefamilias, si vos omnes qui aliis præestis, iis saltem bonis moribus et virtutibus illucesceretis: *quos terrarum orbis attrahere et ipsi possetis?* Verum heu! qui alios illuminare tenentur, persæpe eos obcæcant, scandalizant et ad mala pertrahunt. Væ vobis, qui talia agitis! desinite perverse agere; et qui alios obcæcatis, illis in posterum

virtutibus illucescite; estote lux mundi sicut Xaverius; qui fuit etiam *sal terræ*.

II PARS.

S. Franciscus Xaverius fuit sal terræ.

Carolus Quintus imperator festive dicere solebat, se conjicere de cujusvis civitatis, vel reipublicæ statu ex triplici litera P., seu ex præceptoribus, prætoribus et pastoribus; *ex præceptoribus*, qui sunt quasi sal scholarum; *ex prætoribus*, qui sunt quasi sal reipublicæ; et *ex pastoribus*, qui sunt quasi sal Ecclesiæ. Idem ferme dicendum ad rem nostram, nempe quod ex unica litera X, seu ex unico Xaverio conjectari potest de Japoniæ et Indiarum orientalium statu; ipse enim harum regionum fuit sal 1. sapientiam inspirans; 2. corruptio-nem tollens; 3. fecunditatem communicans.

1. Sapientia a sapore dicitur, eo quod ipsa sit quasi sapor mentis, et ex hoc sal ab omnibus agnoscitur, ut sapientiæ symbolum; nam sicut sal condit cibos, ut sapidi sint, ita sapientia condit animos, ut sapientes sint. Unde de insipientibus dici solet, quod insuli sint, et quod sale careant, juxta illud Catulli: *nulla in tam magno est corpore mica salis*. Et e contra, de viris sapientibus dicitur, quod habeant sal, et quod salii sint; unde comicus virum sapientem alloquens, ait: *si quis haberet salem, qui in te est*. Sale sapientiæ non carebat Xaverius, qui altissimam possidebat sapientiam, qua profundiora divinitatis scrutabatur mysteria, et qui veram sapientiam aliis inspirabat, qua insulsos et stultos quosvis peccatores, sapidos et sapientes efficiebat. Ipse non fuit sal infatuatum, alios salire et condire non valens; fuit sal mirabile non mundi, sed Christi sapientiam Indis et Japonibus inspirans; hic etenim non honorum culmina querere, non injurias injuriis reddere, non summo affectu divitias appetere, non cor machinationibus tegere, nec alia multa, quæ apud mundi sapientes pluris fiunt,

eos docuit; fuit sal mirabile et verus apostolus, qui mala libenter tolerare, injurias condonare, bonum pro malo reddere, terrenas opes contemnere aliaque plurima quæ christianam et evangelicam redolent sapientiam, perficere eos edocuit. Non fuit Xaverius similis malis iis pastoribus, qui sal infatuatum dicuntur; quia cum ipsi quasi Ecclesiæ sal fidelium mores condire deberent, per gulam, luxuriam, errorem, ambitionem, aliaque vitia, quibus indulgent, suum spiritualis salis vigorem amittunt. De iis locutus Christus, ait: *si sal ecanuerit, in quo salietur?* (Matt. 5, 15); seu qua ratione avaritiam, luxuriam et honores fulgere docebit, qui talia ambit et solícite quaerit? Quomodo humilitatem inspirabit superbus, castitatem luxuriosus et liberalitatem avarus? Hoc certe nequiret. Xaverius autem non fuit sal hujusmodi, non fuit sal insulsum et infatuatum; ipse ab avaritia, gula, luxuria, aliisque vitiis, quæ pastores insulos et insipientes efficiunt, maxime abhorruit; ipse fuit sal mirabile, castitatem, patientiam, benignitatem, humilitatem, aliasque virtutes, quæ Verbi incarnati sapientiam redolent, perfectissime possidens et aliis inspirans. Ipse fuit, quasi universalis Indiarum et Japoniæ pastor, qui sale sapientiæ cristianæ et apostolicæ repletus populis eandem sapientiam inspiravit. Et ab iis *peccati corruptionem sustulit*.

2. Sal materiale carnes integras servare valet; jam putridas et corruptas sanare et redintegrare minime potest: *sal potest carnem servare incorruptam; putridam autem mundare non potest* (Crysost.); sed S. Xaverius fuit sal mirabile, quod Indos et Japonæ jam vitiis putridos et corruptos sanavit; eisque integritatem, quam nunquam habuerant, indidit. Unde, si de apostolis ait Euthimius, quod sint *sal terræ*, quia a Christo *fuere electi ad tollendam totius mundi putredinem*, Xaverius etiam fuit sal Indorum et Japonum, quia ab iis corruptionem et putredinem vitiorum maxima cum sollicitudine sustulit. Temporibus Noë tot vitiis homines putruerant, totque peccatis coinquabantur, ut sacer textus dicat, quod *omnis caro corruerat viam suam* (Gen. 6, 22). Idem sane dici poterat de Indis et Japonibus, antequam ad eorum regiones venisset

Xaverius; ibi enim idolorum cultus, carnis illecebæ, Dei oblivio, avaritia, luxuria et omnia vitia altas radices egerunt; ibi *omnis caro corruerat viam suam*, seu omnes homines peccatorum suorum putredine tabecebant. Xaverius autem harum regionum apostolus fuit sal spirituale et mirabile, quo idololatræ, avari, luxuriosi et innumeri omnis generis peccatores a suorum vitiorum corruptione liberi evaserunt; ipse enim Goam, Malacam, Japoniam et innumeras provincias prædicando et peccatorum putores tollendo peragravit. Hic undecim annorum spatio undecim leucarum millia percurrit, ubique dæmonum dissolvens opera, ubique vitia extirpans, ubique homines a peccatorum suorum corruptione liberans; *neqnon bonis operibus eos fecundans*.

3. Sal aptum est ad terram, quæ ex se fecundissima est, sterilem reddendam; sic enim legimus, nonnunquam exercitum duces, civitate aliqua expugnata, sal seminasse, ut fundus sterilis fieret et nil viride in eo cresceret: *sal reddit terram sterilem; imperatores enim olim solebant seminare urbes sale, ne quod in eis germen oriretur* (Hugo card. in Math. 5). Hoc sensu dici posset, quod Xaverius fuit sal admirabile, quia destructo in Indiis regno peccati, germen vitiorum compescuit; illamque terram, quæ vitiis luxuriabat, in omni peccatorum genere fecundam vitiis et peccatis sterilem reddidit. Quid autem mirabilis ad Xaverii laudem est profendum; eum nempe sal exitisse, quod fecunditatem communicavit, quodque innumeros populos, qui spinas solum et tribulos peccatorum producere consueverant, virtutibus et bonis operibus fecundavit. Postquam Elias curru igneo in caelum vectus est, Eliseus ejus discipulus venit trans Jordanem circa civitatem Jericho et filii prophetarum accesserunt ad eum dicentes: *ecce habitatio civitatis hujus optima est, sicut tu, domine, perspicias; sed aquæ pessimæ sunt, et terra sterilis* (4 Reg. 1). Eliseus autem ut terræ tolleret sterilitatem, eamque fecundam redderet, ait; *afferte mihi vas novum et mittite in illud sal*. Attulerunt sal, et misit illud propheta cum vase novo in aquas, dicens: *hec dicit Dominus, sanavi aquas has; et sanate sunt aquæ; aquis autem*

sanatis, terra fertilis facta est per salem in ea projectum. Ecce mirum modum fecundandi terram! ecce mirabilem etiam figuram eorum, quæ in Indiis et Japonia peracta sunt! harum enim regionum terra erat plane sterilis, eo quod corda hominum nullos in ea pietatis et virtutis fructum producerent et quod aquæ doctrinæ in ea essent amaræ et pessimæ; verus autem Eliseus Christus sumpsit vas novum sale plenum, seu novum apostolum S. F. Xaverium, verum vas electionis, quod Spiritus Sanctus sapientiæ sale repleverat et mediante illo sale, seu mediante Xaverio, Indiarum et Japoniæ terra, antea sterilis, seu illarum regionum homines bonis operibus et virtutibus infœcundi, facti sunt fecundissimi; qui erant avari erga pauperes mutati sunt in liberales; qui erant libidinosi, castitatem coluerunt; qui superbi, humilitatem sunt sectati; et alii innumeri, qui benefacere nesciebant, facti sunt in productione bonorum operum fecundissimi. Ideo Xaverium in medio vastissimarum illarum regionum, veluti petram salis intueor: *quasi inter bruta animalia petra salis debet esse sacerdos in populis*, inquit S. Gregorius: vero bruta animalia erant Japonæ et Indi ob carnalia, quibus adhærebant, vitia; Xaverius autem in medio eorum erat velut sal spirituale, iis sapientiam christianam inspirans, ab iis vitiorum omnium corruptionem tollens, eosque bonis operibus fecundans. O utinam quilibet animarum pastor in medio ovium suarum, quilibet paterfamilias in medio domesticorum, et quilibet superior in medio inferiorum esset *petra salis*, ab iis omnem fugans peccati corruptionem, eosque ad omnium virtutum exercitium inducens! Jamvero heu! non pauci in medio suorum non sunt *petra salis*, imo potius *lapis offensionis et petra scandali*, dum eos a virtutis semita avertunt, et ad pravas peccatorum vias alliciunt: *væ homini illi, per quem scandalum venit* (Matt. 18): *væ vobis, qui allis estis petra scandali*; estote iis imposterum quasi *petra salis*, sicut Xaverius, qui fuit sal terræ et *amicus Dei*.

III PARS.

S. Franciscus Xaverius fuit amicus Dei.

Tanta amoris sui signa dedit Deus Xaverio, ut interdum charissimus hic Dei amicus, quasi iis obrutus clamaret: *satis est Domine, satis est Domine*. Nostrum non est, Seraphici Xaverii cor penetrare, ut ibi adnotemus, quanto eum Deus amore affecerit: tantum ad exteriora et pluribus nota, me convertens, magnam Dei erga Xaverium amicitiam, ex tribus donis specialibus colligam: 1. ex dono linguarum, quo illum ditavit; 2. ex dono prophetiæ, quo illum honoravit; 3. ex dono incorruptionis, quo illum decoravit.

1. Christus Dominus ita apostolos suos dilexit, ut iis donum linguarum largitus sit, quo dono honorati aliquando variis loquebantur linguis, et aliquando una lingua loquentes, tamquam si variis linguis locuti essent, audiebantur. Ipsi divinitus edocti variis linguis loquebantur; de iis enim dicitur, quod *repleti sunt omnes Spiritu Sancto et ceperunt loqui variis linguis* (Act. 2, 4). Ipsi etiam unico idiomate diversarum nationum populis concionantes, ab unoquoque audiebantur tamquam si propria cuiusque lingua locuti fuissent; de iis enim dicitur, quod *audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes*. Deus autem tanto amore prosectus est Xaverium, ut utroque modo donum linguarum ei concesserit; ipse namque miraculose variis linguis loquebatur, et ut primum in Indias appulit, *illico variarum gentium difficillimis et variis linguis instructus apparuit*. Ipse etiam unica lingua loquens, a diversarum linguarum populis fuit intellectus: *eum quandoque unico idiomate ad diversas gentes concionantem unaquæque sua lingua loquentem audivit*. Erant Jerosolymis viri ex omni natione, quæ sub cælo est; seu ex diversis nationibus orti: ibi erant Parthi et Medi, Cretes et Arabes: ibi erant ex his qui habitant Mesopotamiam, Judeam et Cappadociam, Pontum et Asiam,

Phrygiam et Pamphyliam; qui apostolos prædicantes sic audierunt, quasi propria cujusque ex his nationibus lingua locuti fuissent: *quomodo nos audivimus unusquisque linguam nostram in qua nati sumus?* (Act. 2, 8). Dubitant auctores, quomodo loquentibus apostolis, tot populi ex tam diversis nationibus oriundi concipere et intelligere possent quæ dicebant, ac si illi propria cujuslibet auditoris lingua locuti fuissent: respondent aliqui, quod revera apostolis ita concessum erat donum linguarum, ut his omnibus linguis successive loquerentur, prædicando modo una ex his linguis et modo altera. Alii dicunt, quod apostolis ita datum erat donum linguarum, ut unica loquentes lingua, a diversarum nationum hominibus sic audirentur, ac si distincte, seorsimque variis linguis locuti fuissent. Xaverium ita dilexit Deus, ut ei utroque illo modo donum linguarum impertitus sit; ipse enim divinitus ita fuit instructus, ut diversorum populorum, cum quibus conversabatur, linguis omnibus loqueretur; ipse etiam unico idiomate diversis gentibus prædicans, unaquæque sua lingua eum loquentem audiebat. Ecce selectum Dei amicum, cui Deus donum linguarum concessit, et *donum prophetiæ*.

2. Dono prophetiæ Deus B. Virginem Mariam, Elisabetham, Zachariam, Joannem Baptistam, pluresque alios ex suis amicis decoravit, et specialiter apostolos, quibus dedit, quod abscondita penetrarent et futura prænucciarent. Prophetavit Petrus, prophetavit Paulus, prophetavit Joannes Evangelista, prophetaverunt et alii apostoli: hi etenim fuere filii Dei charissimi, super quos effudit de spiritu suo, et quibus donum prophetiæ concessit: *effundam de spiritu meo super omnem carnem, et prophetabunt filii vestri* (Act. 16). O magnum Dei erga apostolos amicitiae signum! quod apostolo etiam nostro Xaverio non denegavit; tanto enim illum persecutus est amore, ut super eum prophetiæ spiritum effuderit, quod afflatu plurima et loco et tempore remotissima enunciat. Unde sicut de quibusdam discipulis habetur in novo Testamento, quod *venit Spiritus Sanctus super eos, et loquebantur linguis et prophetabant* (Act. 19, 6); ita dicendum, quod Xaverius fuerit dilectus Christi

discipulus, super quem venit Spiritus Sanctus, qui ei linguarum et prophetiæ dona concessit. Et ei *donum incorruptionis largitus est*.

3. Sanctissimo Christi corpori ratione unionis hypostaticæ debebatur incorruptio: *non dabis sanctum tuum videre corruptionem* (Act. 2, 17). Licet autem nulli alteri de jure deberetur incorruptio, eam tamen nonnullis amicis suis, ut donum singulare concessit Christus et specialiter apostolis, quorum corpora a tot sæculis nondum sunt totaliter corrupta, ut patet ex eorum reliquiis, quæ variis in locis adhuc asservantur. Quam etiam gratiam impertitus est apostolo Xaverio, quem tanto persecutus est amore, ut ejus corpus diu incorruptum servari voluerit. Proprium corpus sanctificaverat, et quasi angelificaverat Xaverius, exsiccans illud jejuniis, fanibus constringens, dilanians flagellis, vilissimis obsequiis mancipans, aliisque modis innumeris illud affligens; propterea noluit Christus, quod sanctum illud corpus videret corruptionem. Sanctissimum Christi corpus, ut ait Andreas Cretensis, fuit corruptionis ex-pers *propter præsentiam Verbi*, et sanctum Xaverii corpus diu servatum fuit incorruptum per potentiam et singularem protectionem Verbi incarnati, seu Christi, qui ita Xaverium dilexit, ut ejus corpus incorruptum servaverit. Christus Dominus erga aliquos ex suis sanctis tanto afficitur amore, ut de ipsis eorum crinibus et ossibus mortuis custodiendis sit sollicitus: *custodit Dominus omnia ossa eorum: unum ex his non conteret* (Ps. 34, 21). Majorem vero curam habuisse censetur de Xaverii cadavere: sanctum enim hunc apostolum ita amavit, ut corpus ejus pluries calce viva coopertum, incorruptum servaverit, ita quod diu post mortem ex eo sanguis manaverit. O verum et novum Christi apostolum! qui, non secus ac alii apostoli, fuit lux mundi, sal terræ et amicus Dei. Fuit *lux mundi*, fulgens doctrina, virtutibus et miraculis. Fuit *sal terræ*, sapientiam inspirans, corruptionem tollens, et homines bonis operibus foecundans. Fuit tandem *amicus Dei*, quem Deus dono linguarum ditavit, dono prophetiæ honoravit et dono incorruptionis decoravit. O quantum et quanta veneratione dignum

apostolum! Deus supra modum suos honorare voluit apostolos: *nimis honorati sunt*; honoremus et nos novum apostolum Xaverium. Cum turbæ Paulum et Barnabam miracula facientes viderunt, eos ut deos inspexerunt, vocaruntque Barnabam *Jocem*, Paulum vero *Mercurium*; tantoque eos honore affecerunt, ut iis, tamquam diis, sacrificare vellent. Xaverio pariter multi ex Indis et Japonibus tantum impenderunt honorem, ut illi, tamquam Deo, victimas et libationes offerre contenderent, ac revera obtulissent, ni ille constanter eos cohibuisset. Ad hoc quidem idololatriæ genus declinare impium esset et gentile; attamen si barbari tanto venerationis affectu erga novum hunc Christi apostolum exarserunt; si illum honore summo prosequi cogitarunt et voluerunt, nos, qui christiani sumus et qui ejus merita rectius ponderare novimus, omni saltem quo poterimus honore, eum afficere contendamus. Honoremus Xaverium, ejusque patrocinium imploremus. Cum mulier, quæ sanguinis fluxum patiebatur, Christum tetigit, virtus ab illo exivit, quæ hæc infirma sanata est: *tetigit me aliquis; nam ego novi virtutem de me exisse* (Luc. 8, 46). Tangamus similiter Xaverium precibus, ejusque nos protectioni subdamus, et virtus de illo exibat. Si superbiæ spiritu torqueamini, ad Xaverium accurrite, crebris orationibus eum invocate; orabit pro vobis Deus et illius interventu humilitatis virtutem obtinebitis. Si luxuriæ spiritu agitemini, ad purissimum et castissimum Xaverium advolate, ejus favoris precibus multis implorate et ab eo exhibit ad vos virtus castitatis. Si invidia, avaritia, vel aliud aliquod vitium vos premat, petite a Xaverio quod his vitiis oppositas a Deo vobis virtutes obtineat, et ejus meritis tales vobis infundentur virtutes; cognoscat ille, quod hæc virtutes ad vos exierint: *ego novi virtutem de me exisse*. Dum sanctissimus ille apostolus in hoc mundo conversaretur, cæcos illuminavit, infirmos sanavit, et mortuos multos suscitavit; hæc virtutes ab illo exierunt, et eædem virtutes ab illo nunc exirent, si ardentius illum precibus exoraremus: igitur in omni tribulatione et angustia ad eum confugite, eumque supplices orate. De illustribus illius Indiarum apostoli reliquiis fertur, quod ubi Mala-

cam delatæ sunt, urbs illa a sævissima peste fuit liberata; hæc reliquiæ fuere quasi fimbria vestimenti sancti Xaverii, quam ut primum Malacenses cives tetigerunt, ab eo exivit virtus sanitatis: tangite reliquias animæ ejus, seu virtutes illius, eas imitando: tangite et reliquias corporis illius, eas venerando, et ex his reliquiis sic tactis ad vos effluent sanitas corporis et media efficacia ad salutem æternam consequendam. *Amen.*

DE SANCTA BARBARA.

CONCIO UNICA.

Gloriosa dicta sunt de te (Ps. 87, 3).

Sicut pulchri et sentibus flores, et venustæ ac fragrantissimæ e spinosa stirpe rosæ prodeunt, ita non raro ex maligna radice fructus pietatis assurgunt, et a parentibus infidelibus et impiis filii fideles, et omni pietate ornati nascuntur. Hujus veritatis celebre præfert testimonium S. Barbara, quæ licet a parentibus infidelitatis errore obcæcatis, idololatriæ totaliter deditis, indole sua barbaris, et a Deo ad æterna incendia destinatis originem duxerit, ipsa tamen christianæ religioni nomen dedit, virginitatem suam Deo vovit, Christi martyr extitit et ab eo in coelis recepta ac gloriose coronata fuit. Nata est illustribus hæc virgo in civitate Nicomediensi a patre nobili et prædivate, cujus nomen erat Dioscorus, et cujus natura ita agrestis erat et barbara, ut insontem filiam in alta turri diu clausam detinuerit, eamque inde educatam ad præsidis Martiani tribunal tamquam ream raptaverit; et tandem propria manu, patricidali magis quam paterna, ei caput amputaverit. Hæc sunt gloriosa et mirabilia, quæ de S. Barbara narrantur: *gloriosa dicta sunt de te*: gloriosiora hæc apparebunt, cum ea toto hoc discursu encomastico diligenter perpenderitis. *Ave.*